

[Schovelin.]

Det trænger vist netop til en dybtgaaende Behandling. Derunder maa — det synes jeg for øvrigt ogsaa, at det ærede Medlem, der talte paa Socialdemokratiets Vegne, gav os Ret i — Erhvervsorganisationerne høres. Det er en helt ny Fase, hele dette Spørgsmaal er traadt ind i ved Venstres Forslag, og der er derfor al mulig Grund til at give Erhvervsorganisationerne Lejlighed til at udtale sig om, hvad det synes om denne nye Fase, om Sagen i dens nye Form. Der skulde vel ogsaa være Anledning til at spørge Arbejdernes Organisationer, Fagforeningerne; de er jo ligefrem Specialister i Trustdannelser, i at lave Prisaftaler. Er der nogen, der kan udtale sig om, hvad man kan opnaa ved Hjælp af Prisaftaler og ved at skabe en stor trustlignende Dannelse i Samfundet, er det netop Fagforeningerne. Saa dem vil jeg først og fremmest anbefale, at vi spørger. De kan give os mange gode Vink. *Ombu* anbefaler jo ogsaa Londoner-Resolutionen, idet den gør opmærksom paa, at den Regulering, der er anvist, ikke maa betyde noget Indgreb i det økonomiske Liv, som er egnet til at bringe dets frie Udvikling i Fare.

Hvis der nu kom en Mand ude fra, som slet ikke kendte noget til de nærmere Forhandlinger, der er ført her i de sidste Dage, som f. Eks. havde været i Udlandet og ikke læst danske Aviser, og som saa læste dette Forslag, saa vilde han straks, forekommer det mig, sige: Ja, det er dog et Forslag, som man kan være vis paa at Venstre ikke gaar med till Venstre er jo Liberalismens store Parti, og det kan ikke gaa med til et saadant Indgreb i de frie Rørelser. For det er nemlig det, at de, der i det hele taget, bortset fra Socialdemokratiet, kan gaa med til et Indgreb af denne Art, ja, det er f. Eks. netop en Mand som Dr. Fraenkel, og hvorfor? Fordi der i hans Fragdom var noget, der hed Kathedersocialisme, og det var i og for sig meget naturligt, at Kathedersocialismen fremkom, thi den Gang var Situationen saadan, at Arbejderne var ubetinget den svagere Part i Samfundet, og den national-økonomiske Videnskab maatte række dem en hjælpende Haand. Derigennem blev Kathedersocialismen skabt. Men nu forekommer det mig, at Situationen er skiftet fuldkommen om, nu er det i Virkeligheden de organiserede Arbejdere, som har sat Knæet paa Samfundets Bryst, nu skulde Tidspunktet være egnet til at faa en lille Dosis Liberalisme. Jeg tror, at det er netop det, Samfundet trænger til, og ikke noget socialistisk, ikke et Indgreb af den Art, som her

foreslaas, men netop en Dosis Liberalisme. Hvo skildrer da min Forbavselse, da den Mand, til hvem jeg havde haft den største Tillid, og som jeg offentligt havde rost, fordi han har været Foregangsmand i denne Henseende, nemlig det ærede Medlem af det andet Ting Hr. Madsen-Mygdal, pludselig er blevet en enrageret Tilhænger af et Indgreb som dette. Naa, det kan jo være en stor Sjæls øjeblikkelige Forvildelse! Men om Partiet som saadant maatte man paa Forhaand tro, at det umuligt kunde gaa med til noget, der stod i en saa afgørende principiel Modstrid med alt, hvad det tidligere har hævdet baade paa det ene og det andet Omraade. Jeg husker, at i mine unge Dage var der en Roman af Adolf Rosenkilde, som med stor Urette blev kaldt en Vrøvleroman. Den var sammensat af, hvad jeg vil kalde Romanfraser. Der stod f. Eks.: „Ha, sagde han, thi han var Skrædersvend“, eller der stod: „Ned med Tyrannerne, hviskede Kathinka, idet hun fæstede et ømt Blik paa sin Tilbeder“. Den begyndte ganske ejendommeligt, og jeg har aldrig rigtig forstaaet Begyndelsen, men nu er det Øjeblik kommet, hidført ved Venstres Optræden, hvor det viser sig, at det er urigtigt at kalde denne Roman for en Vrøvleroman. Den begynder nemlig saadan efter de bedste stilistiske Mønstre, faldende lige med Døren ind i Huset: „Ingenlunde, svarede Værten stiltiende, højst forbavset, skønt han var af samme Mening.“ Naar han var af samme Mening, hvorfor var han saa saa forbavset, og hvorfor sagde han: Ingenlunde? Saadan er det nøjagtigt med Venstre nu, naar det spørges: Skal vi da ikke have frie Rørelser, have Frihed i dette Land? Ingenlunde, svarer Venstre stiltiende, højst forbavset, skønt det er af samme Mening. Saa kommer det til at passe. Men saa spørger man: Hvorfor siger man saa: Ingenlunde, for dette er netop en Fornægtelse af Venstres Princip?

Nu vil jeg gerne om det foreliggende Lovforslag sige, at der er en Paragraf deri, som man fra vor Side meget godt kunde gaa ind paa, og saadan noget bør man altid fremhæve, thi Sodoma og Gomorra var jo blevet frelst, hvis der blot havde været een retfærdig tilbage, og dette, at der er een Paragraf, vi kunde gaa ind paa, synes mig da allerede at være noget. Det er § 5 — med en lille Ændring. Der staar: „Finder Domstolene, at Aftalen“ — jeg kan godt sige Aftaler — „har medført utilbørlig Prisdannelse“ o. s. v., „skal Aftalen i enhver Henseende erklæres ugyldig og uforbindende og Bøde idømmes.“ Se, dette er